

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد.

۲۰۱۹/۰۲/۱۷

م اقا شیرزاد

د ژینوا تړون

۱۴ داپریل ۱۹۸۸ز کال

۳۰ کال وړاندې له افغانستان څخه د پخواني شوروي اتحاد پوځون د همدغه تړون د لاسلیک وروسته وکوپیدل لاملونه او پابلی څه شوی ؟

زما په اند لاملونه تر ټولو اهم په لاندې توگه گڼم .

اول دختیځ او لودیځ زبر ځواکونو په تقابل کې د شوروي اتحاد کورنۍ لانجې ، شوروي اتحاد دلویدیځ سره په قاره پیمو وسلو جوړولو کې پاته راتلل، دافغان جگړې نه گټل ، د شوروي دوخت کمونست گوند دزړه پالو سیاست والو کمزوري ، او خپل مینځي ستونزی.

دویم .دافغانستان د خلق دموکراتیک گوند دمشرانو تر منځ د بی باوری اوپر مقام غوښتنو، برلاسي اویکتازی کول او دشوروي مشرانو لخوا دافغان مشران تر مینځ توپیري چلند .

دریم .په شوروي او افغانستان کې « یوگوندي دیکتاتورانه سیاست اود دموکراسی نه شتون.

څلورم .دژینوا د تړون له مخی دامریکا او شوروي لخوا د متخاصیمو خواوته د مرستو بنده ول ولی په عمل کې شوروي خپلی مرستی بندی کړیاو د لودیځ لخوا مرستی څو ځله زیاتوالی .

5 په شوروي کې د گرباجوف واکمنیدل اوله افغانستان څخه د خپلو پوځونو دایستلو طرحه.

6 د شوروي کمونست گوند مشرتابه پرپکړه د ببرک کارمل پر ځای دداکتر نجیب الله واکمنیدل.

7 دشوروي د بهرنیو چارو وزیر شیورنازي اود امریکا د بهرنیو چارو وزیر لیدنه .

8 د شوروي ادفغانستان امریکا او پاکستان داستازو له خوا د ژینوا د تړون لاسلیکول .

زما په اند کله چی شوروي په خپل راتگ سره کومه مثبتې پایله لاسته رانه وړه او په نړیواله بڼه له سختو مخالفتونو او ستونزو سره مخ شو په اقتصادي لحاظ هم زیانونه وگالل، دخپل پوځ زیات شمېر کسان یې ووژل شول زیات یې تپیان شول د افغانستان د حکومت او حاکمیت پر وړاندی دامریکا متحدو ایالاتو او په ټوله نړی کې پلویانو یې لکه پاکستان ، ایران غرب، عربانو، شیخانو، حتی د چین د خلکو جمهوریت دافغان واکمنی د پر ځولو دشوروي اتحاد پر وړاندی د هر ډول مادي او معنوي مرستو څخه ډډه ونه کړه وسلی، پیسې د پاکستان د نظامیگرو او ای ایس ای په واک وړ کړل دورخی تر ۶۰۰ ساعتونو زیات تصویري شفاهي تبلیغات دشوروي او افغان واکمنی پر وړاندی سرته رسیدل د هیواد په کور د ننه هم خورا زبانی ستونزی او ناخوالی وی. زیات افغانان د جنگ جگړو هوایي بمبارمانو له امله پاکستان، ایران او غرب ته کوال شول.

دوخت حاکم رژیم اودافغانستان د خلکو دموکراتیک گوند د مشرتابه تر مینځ جدي مخالفتونه اود شوروي اتحاد کمونست گوند د مشرتابه توپیري چلند د گوند په مینځ کې د څو ډلو سره جلا کاذبی اړیکې جوړول، د ک،گ،بی په واسطه دخاد اداره په ټوله واکمنی حاکمول اود زیات امتیاز وړ کول،دافغانستان ملي وسلوال پوځ بی باوري د شوروي اتحاد په مرسته د ۴۰ زریز گارد جوړیدل دوخت ددفاع وزیر شاهنواز تڼي او داکتر نجیب الله دوخت جمهور رییس او په کل کې ټول واک تر مینځ د ستونزو پیداکیدل، دشوروي سلاکارانو مکارانه لاسوهنه،د دفاع وزارت مربوط د ۷۰ تنو لوړ رتبه جنرالانو ډگروالانو زنداني کول دخاد اداری له خوا شکنجه او بد رفتاري دببرک کارمل د پلویانو اوداکتر نجیب الله تر مینځ سخت مخالفتونه د شوروي سلاکارانو او مشر تابه لاس وهنه د شورویانو دوتلو سره د کارمل سرسخت مخالفت کول ، کله چی شورویانو پر وتلو پېل وکړ لومړني د شوروی یو غنډ د ننګرهار څخه ووت زه دغه وخت هلته گوندي مسول وم کله چی په میتیگ کې ددوی دوتلو په اړه ما وینا کوله بهرني زیاتره ژورنالستان هم

د پانو شمیره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلاين په درنیت تاسو همکاري ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنی د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په خیر و لولی

ول دکار مل پلویانو د مخالفت اواز پورته کړ. دخپلو پلویانو یو شمیر هلته مظاهره وکړه په هر حال دوی له ننګرهار نه ووتل زموږ ۱۱ پلې فرقه ددوی ځایونه ونيول. دوخت حاکم حکومت لدی سره سم دشوروي د سلاکارانو او مشرانو په مشوره د مجاهدينو سره د روغی جوړې سياست چی بهر کی یې طرحه شوی وه اعلان کړ. د یو گوندي سياست پر ځای یو شمېر کوشنیو سیاسي گوندونولکه سازا، جازا، او نورو ته اجازه ور کړه په حکومتي څوکو کیو یو شمېر غېری گوندي کسان پر دندو وگمارل ، د مستقلانه دفاع له پاره کار پیل کړ خو په تاسف چی دا ټولو نویو طرحو مثبتې نتیجه ور نکړه. لامل دا وو چی خپل ځواکمن گوند یې توکری توکری کړ ملي اوږدو باندی باور مندي کمه شوه خاص گارد دشورویانو په سلا اود هغوی په مدرنو وسلو جو شو. په شمال کی د همدی گوند قوي ملیشه لرونکی جنرال دوستم ،جنرال مومین،دشورا نظار سره متحد شو، په ۱۳۶۹ ل کال د پاکستان په مستقیمه لار بڼونه دخوست ولایت دزیاتی محاصری نه وروسته سقوط شو قاضي حسین احمد او حکمتیار د ای ایس ای لخوا ددی نندای او خوښی په مراسمو کی ول.دارزگان گارنیزون په ۱۳۶۹ کال کی سقوط وکړ.کنړ ولایت اوداره یو شمیر خلک د حکومت په پریکړه ننګرهار ته را نقل شو.په جلال اباد دامریکا متحدو ایالاتو او پاکستان دای ایس ای او بی نظیر بوتو د پاکستان د وخت د وزیرانو شورا مشره یو پلان له مخی د۱۳۶۷ کال پر ننګرهار یرغل پیل کړ. شوروي اتحاد په ۱۹۹۱ ز کال د مجاهدينو سره د جوړ جاري له پاره یو شمیر مشران مسکو ته وبلل پاکستان ویل چی که د شوروي پوځونه ووزي دافغان حکومت د څو ساعتو مقاومت نشي کولای . په کابل هم راکیتونه راتل د شوروي اتحاد مرستی ټولی یو طرفه بندی شوی .د ملگرو ملتونو لخوا د ۵ فقرو وړاندیز له پاره کار پیل شو د ملگرو ملتو استازي په لیدنو کتنو پیل وکړ خو په تاسف چی شوروی د شمال ټلوالی سره په خاصه توگه داحمدشاه مسعود سره ځانگړي اړیکي درلودلی دداکتر نجیب الله په گوند کی هم د د ۱۶ د کب د ۱۳۶۸ کال د دفاع وزیر شاه نواز تڼی او داکتر نجیب الله تر مینځ ستونزی یو شمیر زیات افسران ، ملکی کادرونه او مشران زنداني شول او یو شمیر بیدون له محاکمی شهیدان کړل شول ،بله خوا د ببرک کار مل پلویانو په مرکز او شمال کی د جمیعت سره نوی جبهه پرانستله په گارنیزون، گارد او خپله حاکمه ډله په دوه بر خو ویشل شوه.

پاڼه دا شوه چی د ملگرو ملتونو ۵ فرقیز پروگرام پر ځای په پاکستان ک د ای ایس ای په لارښونه عبوري حکومت جوړ په جبل سراج کی د داکتر نجیب الله دوخت د بهرنیو چارو دوزیر عبدالوکیل او نیبي عظیمي ددفاع لومړي مرستیال داحمدشاه مسعود سره بله توره موافقه لاسلیک شوه د گارنیزون له خوا د شمال ملیشي اود احمد شاه کسان کابل ته دجنرال دوستم په الوتکو کی را وستل شول، په پاکستان کی جوړ شوی حکومت هم کابل ته را ننوتل او واک یې تر لاسه کړ ، ناورین وژل چور غلا عام وژنه پیل شوه.پاکستان بیا د طالبانو نوی پروژه د القاعدی او نورو ترهگرو ډلو ظهور اود عرب او امریکا حضور او نور ډرامی دوام .

م اقا شیرزاد 20190217

د پانو شمیره: له 2 تر 2

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلپکنی د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیږلو مخکې په څیر و لولئ